

Андріана Костенко, Володимир Семенов, Оксана Осетрова, Олександр Кубатко, Микола Назаров, Віталій Степанов

Стійкість і вразливість українців: Роль сім'ї під час війни

Повномасштабне російське вторгнення в Україну призвело до численних фізичних і моральних випробувань. Мета статті – оцінити роль сім'ї як чинника соціальної стійкості в розв'язанні проблем воєнного часу на регіональному рівні. У вересні-листопаді 2022 року було проведено онлайн-опитування, використовуючи Google Forms, та онлайн-інтерв'ю у фокус-групах. Опитані члени домогосподарств (1 089 респондентів) Київської, Львівської, Закарпатської, Миколаївської, Сумської, Чернігівської та Дніпропетровської територіальних громад. Оцінювання соціальної стійкості сім'ї ґрунтується на показниках наявності засобів до існування, добробуту, безпеці, доступних соціальних послугах, участі громадськості та управління, які виражають здатність постраждалих сімей оговтатися від проблем воєнного часу. Респонденти здебільшого позитивно оцінюють перспективи України; 59 % вважають, що ситуація в країні, швидше за все, покращиться. Протягом ескалації війни 67,2 % респондентів чекали підтримки сім'ї, а 48,8 % допомагали своїм родичам, але опора на підтримку сім'ї не збільшувала їхніх очікувань щодо безпеки. У громадах, які не підвищили рівень своєї активності у відповідь на війну на один процентний пункт, відповіді «почуття невпевненості» збільшилося на 1,8 процентного пункту, що означає, що активна громадянська позиція також відповідальна за почуття безпеки (за інших однакових умов) і підвищення життєстійкості суспільства. Водночас навіть у воєнний час показники соціальної атомізації досить високі, бо 46,2 % поклалися тільки на себе й розв'язували свої проблеми самостійно, без чиеїсь допомоги. Отож, розвиток сімейних відносин є одним з ефективних механізмів залучення внутрішніх людських ресурсів для вирішення завдань воєнного часу.

Ключові слова: війна в Україні, стійкість сім'ї, соціальна довіра, безпека, соціологічне опитування, очікування

Класифікація JEL: H56, J12, Z13

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.